

Tilannetietoa Talvivaarasta ja yhtiön ympäristö- ja vesitalousluvan valvonnasta

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 31.5.2013 antama päätös Talvivaaran kaivoksen ympäristöluvan muuttamisesta on selkeyttänyt Kainuun ELY-keskuksen valvontatyötä. Nyt valvottavana on uusi lupa, joka määrittelee selkeästi vesienhallinnan toiminnan raamit lähivuosien ajaksi.

Ympäristö- ja vesitalousluvan valvonta

Kulunut kesä on ollut Talvivaarassa valvonnan kannalta kohtalaisen rauhallinen. Viranomaisen tietoon on tullut muutama yleisöilmoitus hajuista Sotkamossa alkukesältä. Kaivosalueella sekundääriliuotusalueen läheisyydessä sattui kesän aikana kaksi rikkihappovuotoa, joista ei kuitenkaan aiheutunut ympäristövahinkoa. Talvivaara on toimittanut ilmoitukset poikkeustilanteista Kainuun ELY-keskukselle.

Talvivaaran valvontaan on määrätty Kainuun ELY-keskuksessa oma vastuuvälvoja, mutta valvontatyöhön osallistuu virastossa useita henkilöitä. Talvivaaran valvontaan voidaan kohdentaa myös lisää työaikaa tarpeen mukaan. Kainuun ELY-keskuksen osaamista on elokuun alusta alkaen täydennetty mm. kaivosten geokemiaan ja vesiasioihin liittyvällä erikoisosaamisella. Yhtiön toimintaa seurataan viikoittaisten päästötarkkailuanalyyysien ja vesitilannetietojen avulla. Käytännön valvontatyössä Kainuun ELY-keskus on lähes päivittäin yhteydessä Talvivaaraan.

Kainuun ELY-keskus tekee yhteisiä ympäristönsuojelulain mukaisen valvonnan ja patoturvallisuuslain valvontakäyntejä kaivosalueella aina tarvittaessa, keskimäärin kerran viikossa. Syksyllä 2013 ELY-keskus tekee alueella vuositarkastuksen, jossa käydään kattavasti läpi alueen toiminnot, lupamääräysten noudattaminen ja mahdolliset poikkeamat, tarkkailutulokset sekä häiriö- ja yleisöilmoitukset ynnä muut asiat. Kainuun ELY-keskus tekee yhteistyötä myös eri viranomaisten kuten Säteilyturvakeskuksen (STUK), Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES), pelastusviranomaisen sekä Kainuun ympäristöterveydenhuollon kanssa.

Pilaantuneen maaperän kunnostustyö Kortelammen eteläisellä puro- ja suoalueella on saatu valmiiksi heinäkuussa. Talvivaara on lisäksi toimittanut ELY-keskukselle kartoitusraportin alueista, joissa tehtiin kalkituksia marraskuun 2012 kipsisakka-allasvuodon aikana. Kipsisakka-altaan vuodon ja ylijäämävesien juoksutusten vesistövaikutuksista sekä Salmisen, Kalliojärven ja Kivijärven kunnostustarpeen arvioinnista on tehty selvitys. Ympäristölupapäätöksen mukaisesti eri kohteiden kunnostusvaihtoehtojen tarkastelut, niiden pohjalta laadittavat kunnostussuunnitelmat sekä kunnostusten edellyttämät lupahakemukset on toimitettava aluehallintovirastoon 30.6.2014 mennessä. Ylä-Lumijärven kunnostussuunnitelma ja lupahakemus on sovittu toimitettavaksi Pohjois-Suomen aluehallintoviraston käsiteltäväksi lokakuun loppuun mennessä. Kainuun ELY-keskus on pyytänyt Suomen ympäristökeskukselta asiantuntijalausuntoa vesistövaikutusten merkittävyyden ja kunnostussuunnittelun arvioimisen tueksi.

Talvivaaran toiminnan tarkkailu

Talvivaaran kustantama ympäristökonsultti on jatkanut vesistön velvoitetarkkailua normaalia laajemmalla ohjelmalla. Kuluvan kesän aikana suoritetaan lisäksi biologista tarkkailua. Tekeillä on lisäksi erillinen laaja pohjavesiselvitys. Selvityksen tuloksista tiedotetaan tulosten valmistuttua tämän vuoden puolella.

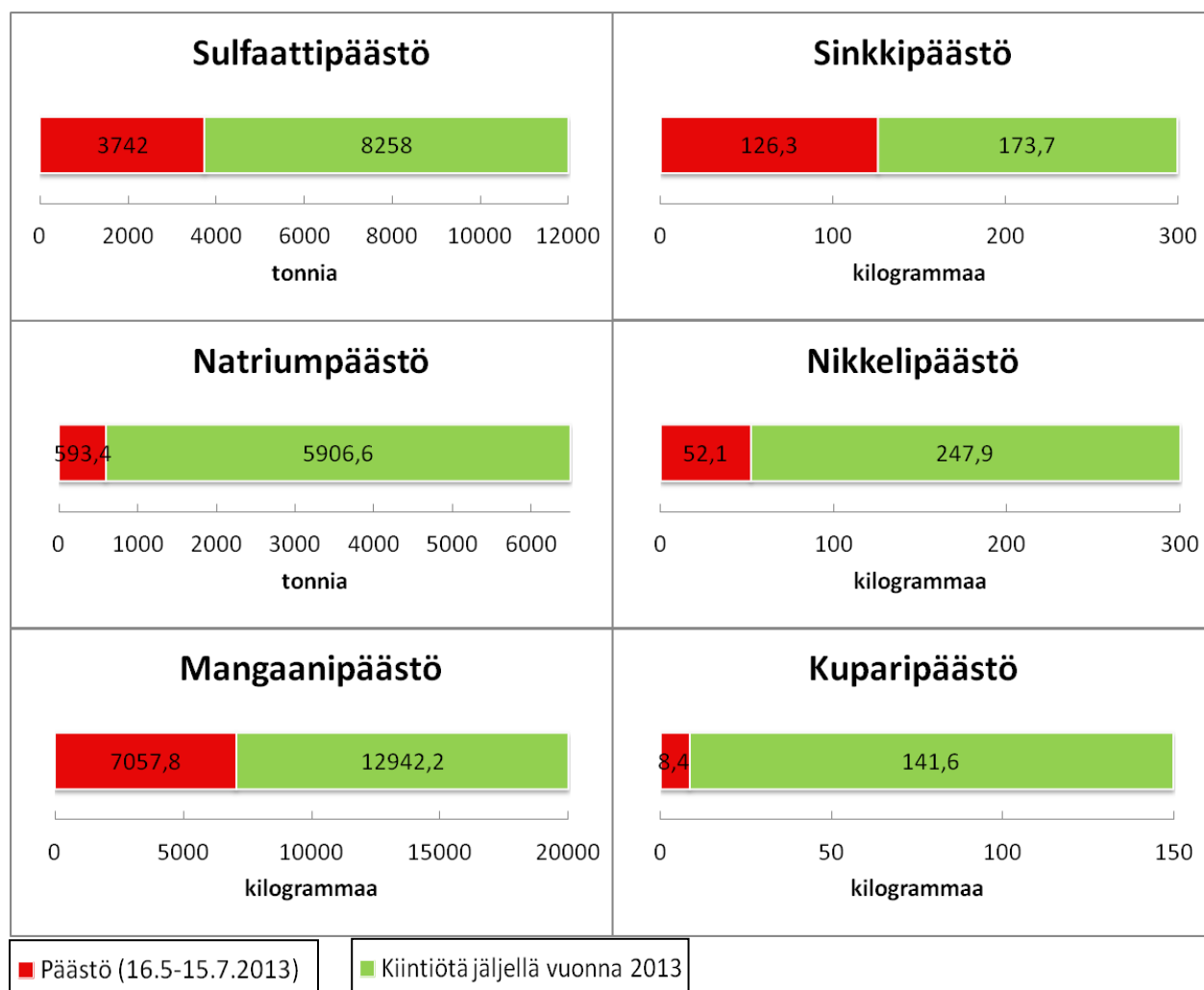
Talvivaaran yksityiskohtaista tarkkailusuunnitelmaa ollaan päivittämässä uuden luvan mukaiseksi. Esitys uudesta suunnitelmasta on sovittu toimitettavaksi Kainuun ELY-keskukselle hyväksyttäväksi 30.9.2013 mennessä. Tarkkailu sisältää käyttö- ja päästötarkkailun, jätevesien vaikutustarkkailun (vesistötarkkailu) sekä kalastoon ja kalastukseen kohdistuvien vaikutusten tarkkailun.

Toiminnanharjoittajan velvoitetarkkailun lisäksi Kainuun ja Pohjois-Savon ELY-keskukset tekevät vesistöissä omaa tarkkailua. Vesistötarkkailun tuloksista tiedotetaan erikseen syyskuun aikana.

Jäteveden juoksutusmäärät ja päästöt vesistöön

Talvivaara on juoksuttanut vuoden 2013 alusta heinäkuun puoleen väliin asti vesistöihin yhteensä noin 3,57 miljoonaa kuutiometriä (Mm³) jätevettä. Tästä etelään Vuoksen vesistön suuntaan on johdettu noin 1,39 Mm³ (674 589 m³ ajalla toukokuu–heinäkuun puoliväli) ja pohjoiseen Oulujoen vesistön suuntaan noin 2,18 Mm³ (912 332 m³ ajalla toukokuu–heinäkuun puoliväli).

Talvivaaralle on annettu uudessa luvassa haitta-aineiden päästökiintiöt 16.5. alkaen loppuvuodeksi 2013. Päästöt ja jäljellä oleva kiintiö loppuvuodelle on esitetty seuraavassa kuvassa:

Uuden luvan mukaiset haitta-aineiden päästökiintiöt eivät olleet ylittyneet heinäkuun puoleen väliin mennessä.

Jäteveden ainepitoisuudet

Ulkopuolinen konsultti seuraa Talvivaaran päästövesien laatua kerran viikossa. Tämän lisäksi Talvivaara tekee omaa täydentävää käyttötarkkailua. Ympäristö- ja vesitalousluvassa on annettu eri aineiden pitoisuuksille raja-arvot, jotka tulee virtaamapainotteisena kuukausikeskiarvona jäteveden käsittely-yksiköittäin alittaa (taulukko 1). Juoksetettavan veden laatu on suurimmaksi osaksi täyttänyt ympäristölupaehdot kesä- ja heinäkuun aikana. Kiintoainepitoisuus (27,5 milligrammaa litrassa, mg/l) ylitti luparajan kesäkuussa Kortelammen käsittely-yksiköltä pumpatussa vedessä. Happamuutta kuvaavan pH:n luparaja ylittyi loppuneutraloinnin ylitevedessä kesäkuussa ollen 10,25 ja Kortelammelta pumpatussa vedessä heinäkuussa ollen 10,11. Mangaanin tavoitearvo ylittyi kesäkuussa Kortelammen (10,4 mg/l) ja Kärsälammen (41 mg/l) vedessä. Kärsälammelta ei ole ollut juoksetusta heinäkuussa.

Ympäristöluvassa on lisäksi asetettu yksittäisten näytteiden yläraja pH:lle, nikkelille, kuparille ja sinkille (Taulukko 1). Talvivaarasta vesistöön johdettavan veden pH:n tulee yksittäisessä näytteessä olla alle 10,5. Ylityksiä (6 kpl) oli kesäkuussa loppuneutraloinnin ja Torvelansuon vedessä. Torvelansuon vesienkäsittely-yksikön toiminnassa oli ollut kesäkuussa häiriö, jonka vuoksi nikkeli (2,3 mg/l) ja sinkki (5,5 mg/l) ylittivät yksittäisen näytteen raja-arvot 12.6. otetuissa näytteissä. Sama häiriö aiheutti Torvelansuon vedessä myös pitoisuuksien kuukausikeskiarvojen ylityksen pH:ssa (11,27), kiintoaineessa (212 mg/l), uraanissa (14,4 mikrogrammaa litrassa, µg/l), nikkeliä (1,3 mg/l), sinkissä (3,1 mg/l) sekä mangaanissa (6,0 mg/l). Häiriön jälkeen Torvelansuon vesienkäsittely-yksikkö suljettiin eikä sieltä ole ollut juoksetusta 15.6. jälkeen.

Juoksetetun veden laatu on muutoin täyttänyt lupaehdot. Esimerkiksi elohopean, kadmiumin ja sulfaatin pitoisuudet eivät ole ylittyneet. Loppuneutraloinnin vesiä on pystytty syöttämään prosessiin käänteisosmoosilla vettä puhdistavan laitoksen kautta. Heinäkuun aikana ei ollut yksittäisten näytteiden raja-arvojen ylityksiä yhdelläkään käsittely-yksiköllä. Myöskään kuukausikeskiarvoissa ei heinäkuun aikana ollut poikkeamia Kortelammen pH:n ylitystä lukuun ottamatta.

Kainuun ELY-keskus on pyytänyt Talvivaaralta selvitystä edellä mainituista lupa-rajojen ylityksistä.

Taulukko 1. Ympäristö- ja vesitalousluvan mukaiset luparajat eri aineille

Aine	Luparajat	
	Kuukausikeskiarvo	Yksittäinen näyte
Nikkeli	0,3 mg/l	1,0 mg/l
Kupari	0,3 mg/l	1,0 mg/l
Sinkki	0,5 mg/l	1,0 mg/l
Rauta	4 mg/l	
Uraani	10 µg/l	
Sulfaatti	6000 mg/l	
Kiintoaine	20 mg/l	
pH	10	10,5
Mangaani (tavoitearvo)	6,0 mg/l	
Liukoinen elohopea	5,0 µg/l	
Liukoinen Kadmium	10,0 µg/l	

Padot ja kipsisakka-altaat

Vähäsateinen kesä on vähentänyt virtaamaa Kalliojoessa ja se puolestaan on rajoittanut kaivosalueelta ulosjuoksutettavan veden määrää. Kortelammen padolla vedenpinta on pysynyt padolle turvalliseksi määritellyn ylävedenkorkeuden alapuolella. Vesimäärää kipsisakka-altaan numero 2 lohkoilla 5–6 on voitu vähentää elokuun alkuun mennessä vain hieman. Altaan vettä neutraloidaan parhaillaan. Luvassa on määrätty, että altaiden on oltava tyhjennetty vedestä 31.10.2013 mennessä eikä altailla saa varastoida vettä. Kipsisakka-allaslohkojen 5–6 pohjarakenteita on tutkittu luotaamalla. Altaan numero 4 reunapatoa ja sen sekä lohkon 5 välistä patoa on korotettu. Suunnitteilla on myös lohkojen 1 ja 2 välisen penkereen korotus.

Talvivaara on saanut valmiiksi Oulujoen vesistön suunnassa ns. Latosuon padon ykkösvaiheen rakentamisen. Sinne on ohjattu vesiä Kuusilammesta, jotta Kuusilammen patoa voidaan tiivistää ja sitten korottaa. Latosuon patoa ollaan myös korottamassa.

Lisätietoja: Kainuun ELY-keskus,

yksikön päällikkö Sari Myllyoja (ympäristönsuojeluasiat), p. 029 502 3833,

yksikön päällikkö Kari Pehkonen (patoturvallisuusasiat), p. 029 502 3856.